

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Gary van Haas
THE IKON

Copyright © 1999 by Gary Van Haas
First published in Greece in 2000 by Action Media
Translation rights arranged by Plima
All Rights Reserved
Translation Copyright © 2013 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-00740-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Gari van Has

IKONA

Prevela Ljiljana Petrović Vesković

Beograd, 2013.

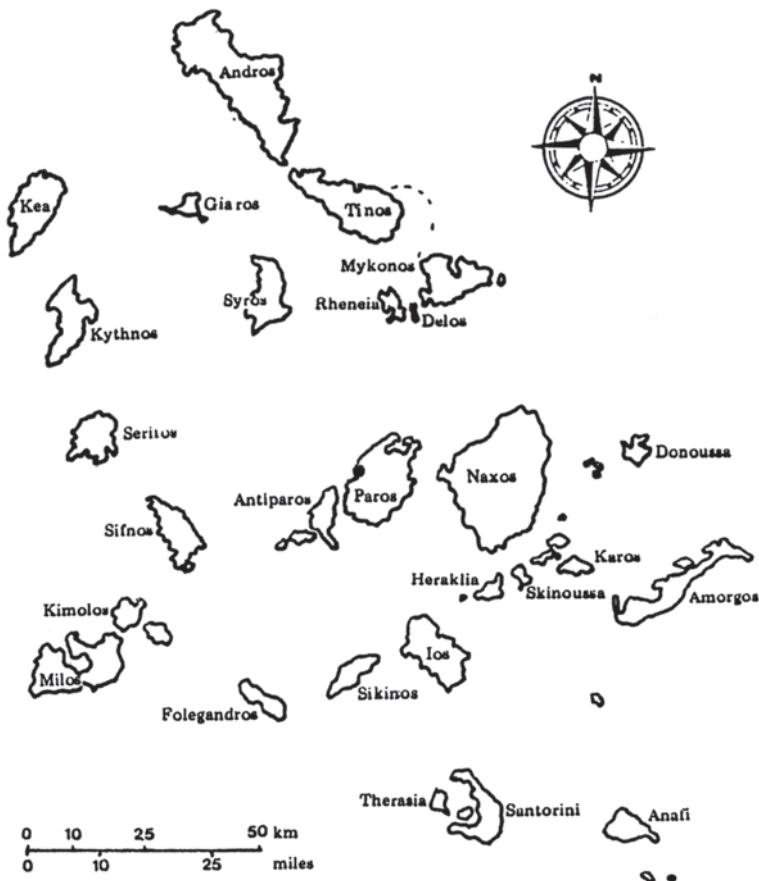
*Za Pavlinu, Izabelu i Mišel...
moje tri muze*

ikona (gr. *eikōn*): 1. slikovni prikaz 2. konvencionalni religijski prikaz, obično naslikan na malom drvenom panelu, koji se koristi u verskom obredu istočnog hrišćanstva.

– Websterov rečnik

Arhipelag Kikladi

GRČKA OSTRVA

PROLOG

Oštrica se srela sa oštricom, praćena fijukom čelika, elegantna u svojoj izvedbi, lansirajući svetlucave iskre dok je odbijala udarac. Metal se sudario sa metalom u silovitoj akciji iza koje je suštinski počivao rezervisan tihi sport koji se više oslanjao na latentnu moć uma nego na puku fizičku snagu. U toj uravnoteženoj veštini, koja je zahtevala pomno predviđanje suparnikovih pokreta, jednom napadu je moglo da prethodi stotinu strateških opcija. Gart Hanson je stajao među publikom, u svom elementu, posmatrajući prizor. Mačevalačka dvorana, sva u drvetu, bila je smeštena u nekadašnjoj vežbaonici u američkoj vojnoj bazi Prezidio, u podnožju mosta Golden Gejt. Hanson je u tom prijatnom poznatom okruženju mogao bar privremeno da se otarasi problema koji su ga vrebali u spoljašnjem svetu. Mačevanje je predstavljalo melem za njegove brige, naročito one povezane sa poveriocima iz Sausalita koji su mu neprestano visili za vratom. Sama pomisao na njih darivala je dodatnu probojnost njegovoj oštrici, na veliku žalost njegovih suparnika.

Ranije poznat kao dobrostojeći slikar i vlasnik umetničke galerije, Hanson je možda izgubio nešto od svog ugleda, ali je

njegova fizička spremnost ostala neokrnjena. U svojoj trideset sedmoj godini još uvek se dobro držao: imao je visok stas, srednju građu i mišićavo telo. Zahvaljujući dugoj lepršavoj smeđoj kosi koja je prerano osedela iznad slepoočnica, naočitom licu i večno spremnom osmehu, za sobom je imao već dva braka, mada te veze, milošću nekog višeg entiteta, nisu bile krunisane potomstvom.

Katastrofa masovnih razmara te zime je pogodila čitavu obalu Kalifornije. Bujice kiše su izazvale ogromna klizišta, stihiju vode i blata koja je uzrokovala sličan potop na ekonomskom polju. Nikoga više nije zanimalo da kupuje umetnička dela. Ljudi su sada bili usredsređeni isključivo na spasavanje svojih poharanih domova i firmi. Uprkos takvoj situaciji, Hanson je nastavio da dolazi u klub. Čak i ako nije imao para za članarinu, zaslužio je takvu privilegiju kao čovek koji je u ime tog kluba pet godina zaredom osvajao šampionsku titulu u floretu na prvenstvu Severne Kalifornije.

Sišao je sa tribina u zaslepljujuće beloj odeći, u mačevalačkoj bluzi zategnutoj preko namreškanih mišića i tetiva. U jednoj ruci je samouvereno držao floret a u drugoj okopnu rukavicu i masku. Uskoro je trebalo da izade na pistu. Pažnju mu je privukao povik „*touché!*“* koji je odjeknuo sa leve strane. Samo što pobednički poklič nije odisao učtivim trijumfom već bahatom arogancijom. Na pisti je ugledao razmetljivog mladića u poznim dvadesetim, kratko podšišane plave kose i žilave

---

* *touché* (fr. 'dodirnut'), termin kojim se označava pogodak u mačevanju (prim. prev.)

građe, sa licem punim ožiljaka koji su mu verovatno ostali kao uspomena na pubertetske akne.

Nakon kratke prepirke zbog sudijske odluke, mladić je vratio masku na lice i nastavio meč. Hanson je pažljivo pratilo njegove pokrete. Imao je zavidnu gipkost upotpunjenu opuštenom gracioznošću. Uz malo vežbe mogao bi da ugrozi njegov status u klubu, pomislio je. Napadao je vešto i agresivno, povremeno izbacujući protivnika iz ravnoteže. Odbijao je udarce sa samouverenom drskošću. U roku od nekoliko sekundi njegov floret je pogodio metu. Ispustio je oduševljen urlik, nehajno bacivši masku na pod. Dobio je dvoboja.

Nakon toga je usledilo kratko rukovanje. Pobednik se poнашао као да не primećује да nije skinuo oklopnu rukavicu. To je bio znak ekstremno loših manira, нешто што се nije moglo opravdati pukим neznanjem. Hanson se ustremio ка njemu и mladić se osmehнуо, као да га је prepoznao. Ispružio је рuku, са све rukavicom. Hanson га је podozriво odmerio, ne uzvrativši na pozdrav. Mladić је delovao zbunјено, али је покушао да задржи vedar ton.

„Hanson, ако се не варам? Floret? Prva divizija прошле godine?“

„Da, tako је. Da ли се однекуд познајемо?“

„Ne baš, али сам mnogo чуо о теби. Jesi li raspoložen za jedan brzinski okršaj? Recimo, у стотку, да буде zanimljivije?“ Ispružio је рuku, и dalje ne skidajući rukavicu, да зapečati pogodbu. „Ko zna, možda nešto naučim od tebe?“

Hanson ga је hladnokrvno osmotrio, spustivši pogled ka заштитној rukavici. „Prvo što могу да те naučim, a što bi već trebalo da znaš, јесте да се никад не pozdravljaš noseći rukavicu. Time vređaš protivnika.“

„Dobro, ne ljuti se“, pomirljivo je odvratio mladić, konačno skinuvši rukavicu. „Dakle, hoćeš da se boriš za tu stotku ili ne?“ Ponovo je ispružio ruku. Hanson je navukao masku i kročio na mačevalačku pistu.

„U redu. Počinjemo.“ Pozdravio je svog suparnika i sudije. Mala grupa posmatrača se okupila da posmatra dvoboј.

„Usput budi rečeno, zovem se Andersen. Ričard V. Andersen. Čoveče, svi su mi pričali o tebi.“ Mladić se obesno iscerio. „Kažu da si *prvoklasan borac*.“

Hanson ga je na brzinu odmerio, skliznuvši očima preko njegovog preplanulog lica. Imao je izgled mladog urbanog profesionalca čija je pojava zasluživala nov termin u rečniku. Kosa mu je bila doterana, šake izmanikirane, telo visoko i žilavo. Mada je Hanson bio bar petnaest kilograma teži, iz tog momka je zračila neka opasna neuhvatljiva energija. Andersen je zakoračio na pistu i navukao vizir, podigao floret u znak pozdrava i zauzeo *en garde* položaj. Glavni sudija je klimnuo glavom, oštrice su se ukrstile i igra je počela. Andersen je krenuo žestokim i donekle predvidivim napadom. Hanson je odbio nekoliko neuspešnih nasrtaja, ne skidajući pogled sa štitnika iznad balčaka. Iz iskustva je znao da položaj štitnika nagoveštava pravac oštrice još pre nego što se mač pomeri. Takođe je imao izoštren osećaj za telesnu sinhronizaciju koja je najavljuvala predstojeći napad poput šestog čula. Hanson je staloženo odbijao Andersenove udarce, ne praveći vidljive pokušaje da pređe u napad. Znoj je počeo da kaplje sa Andersenovog čela a disanje mu je postalo otežano dok je nastavljao sa ofanzivom.

Početni stadijum dvoboja je potrajan šest-sedam minuta. Oko piste se okupio veliki broj posmatrača. Negde pred kraj

meča Hanson je odjednom prešao u napad, fijuknuvši oštrom i munjevito se prebacivši u šesti položaj, pariranje i ispad. U tren oka je postigao pet brzih uzastopnih pogodaka u grudi. Publika je počela oduševljeno da kliče.

„Pet poena i dobijen meč!“, povikao je vremešni sudsija, davši znak za okončanje dvoboja. Andersen je ljutito skinuo masku i zavrteo glavom, kao da ne veruje šta mu se desilo. Ali ovog puta nije zaboravio da skine rukavicu dok je kretao preko piste da čestita svom rivalu.

„Kućkin sine... stvarno si *jebeno dobar*“, rekao je, sa iskrivenim osmehom. Zavukao je ruku u sportsku torbu i izvadio debeli svežanj novčanica od po sto dolara, možda ukupno pet hiljadarki. Publika je utonula u tajac dok je Andersen ležerno odvajao novčanicu od sto dolara koju je gurnuo u Hansonov rever. Potom je odvojio još dve stotke, po jednu za svakog sudsiju. Naravno, njima nije bilo ni na kraj pameti da ga odbiju.

„Misliš da je bezbedno da šetaš sa tolikim kešom?“, upozorio ga je Hanson.

„Ne brini“, odvratio je Andersen, na brzinu mu pokazavši mali srebrni pištolj koji je nosio u torbi. „Moji ortaci Smit i Veson paze na mene. Znaš, treba o nečemu da popričamo... nasamo. Šta kažeš da izađemo na piće?“

„Naravno. Što da ne.“

PRVO POGLAVLJE

Kada su izašli napolje, topla rominjajuća kiša prestala je da pada. U raskopčanim jaknama, sa torbama prebačenim preko ramena, spustili su se kratkim stepeništem ispred vežbaonice. Pločnik je još bio vlažan, a blaga večernja kiša se povukla pred valjajućom izmaglicom koja je nadirala iz pravca zaliva, prožeta svežim mirisom morskog vazduha.

Obojica su bili ležerno obučeni. Hanson je na sebi imao krutu teksas jaknu i iznošene izbledele *leviske*. Andersen je bio malo konzervativniji: nosio je ispeglanu svilenu košulju bež boje, smeđu kožnu jaknu i opuštene svetlosmeđe *armani* pantalone.

Hanson je ubacio ključ u bravicu metalikplavog 450 SEL *mercedesa*, model iz 1991. godine. U svetlu najnovijih događaja, njegova stara mečka mu više nije delovala tako privlačno. Čim bi ušao unutra, počeo bi da se osvrće preko ramena kao da je očekivao da na zadnjem sedištu ugleda tipa koji je došao da mu zapleni imovinu.

„Šta kažeš da svratimo do *Vanesija* na Brodveju...?“

„Imam bolju ideju“, rekao je Andersen. „Čuo sam da u svojoj gajbi u Sausalitu imaš finu malu galeriju. Hoću da nabavim neke slike, pa bismo mogli da kupimo neku cirku i svratimo do tebe da pogledam šta imaš.“

„Može, što se mene tiče. Takva ponuda se ne odbija.“ Hanson je ušao u kola i seo za volan. Upitao se da Andersen možda nije homoseksualac. Ali zašto da ne popiju po jedno piće? Možda kupi neku sliku pa zaradi još koju kintu. U svakom slučaju, ako stvari postanu uvrnute, može lako da ga se reši.

Hanson je ubacio jezičak pojasa u ležište. Andersen se smestio na suvozačko sedište i točkovi su počeli da se okreću, razbacujući zdrobljeni šljunak. Hanson se uključio u saobraćaj, upalivši svetla za maglu koja je postajala sve gušća.

„Rekao bih da nisi odavde, Ričarde. Da jesi, dosad bih te sigurno sreo. Sudeći po tvom akcentu, dolaziš iz Boston-a.“

„Pogodio si.“ Andersen se osmehnuo. „Sad možeš da pređeš na godište, visinu i težinu. U svakom slučaju, zovi me Rik. Ričard zvuči previše formalno za tipove poput nas. Imam osećaj da ćemo uskoro postati dobri prijatelji.“

To me je nateralo da se zamislim. Stekao sam utisak da nam je taj tip već planirao zajedničku budućnost. „Važi... Rik“, odvratio sam. „Reci mi, otkud ti u zalivu?“

„Došao sam nekim poslom. Nešto u vezi sa antikvitetima.“

„Antikviteti? Zvuči zanimljivo“, natuknuo sam. „Može li da se zaradi od tog biznisa?“

„Ha!“ Andersen se tiho zacerekao.

To mi je delovalo čudno. Umesto konkretnim odgovorom, moje pitanje je bilo dočekano tišinom, što mi je bilo nelogično

za tipa sa tako direktnim pristupom. Zamislio sam se nad tom enigmom dok smo se uključivali u kolonu vozila čija su stop-svetla treperila čitavom dužinom mosta Golden Gejt. Kiša je ponovo počela da sipi, nošena toplim vazduhom koji se podizao iz zaliva. Brisači su hipnotički klizili preko stakla dok je Andersen sedeо pored mene poput sfinge, zureći u gradska svetla koja su žmirkala u daljini. Uključio sam radio da razbijem tиšinu, menjajući stanice sve dok nisam nabasao na baršunaste zvuke Džordža Bенсона. Andersen je tada izronio iz letargije poput električnog uređaja koji je naprasno uključen u struju.

„Da, može dobro da se zaradi od antikviteta“, konačno je prozborio. „To je blago koje samo čeka da ga zgrabiš. Klasični komadi... to se ovih dana najviše traži. Antikviteti su unosniji od zlata jer njegova vrednost opako oscilira.“

Kiša je postala snažnija pa sam povećao brzinu brisača koji su lupkali u istovetnom ritmu kao moje srce. „Pretpostavljam da je u pitanju velika lova?“

„Da samo znaš kolika! U pitanju su *milionski* iznosi, bu-razeru.“

„Ja nisam u toj kategoriji“, odgovorio sam, skrenuvši u stranu da izbegnem vodu koja je praštala oko cisterne koja je okupirala sredinu puta.

„Nikad se ne zna. U Grčkoj i Italiji još može da se pronađe mnogo dobrih komada. Naravno, na crnom tržištu. Nema potrebe da u to mešamo državne organe. Previše jebene birokratije.“ Andersen je razvezao jezik dok smo silazili sa mosta i skretali ka Sausalitu.

„To je pomalo rizično, zar ne? Bio sam u Grčkoj. Oni imaju stroge zakone. Dovoljno je da te samo uhvate sa džointom pa da zaglaviš par godina robije!“

„Mi raspolažemo metodima koji olakšavaju stvari. Osim toga, tamo postoji mnogo umetničkih predmeta za koje državni zvaničnici uopšte ne znaju. Naravno, svaki posao podrazumeva određen rizik...“ Andersen je začutao dok smo se spuštali niz vetroviti brežuljak ka svetlima civilizacije.

Sausalito je bio jedno od onih finih predgrađa koja odišu blagostanjem i pritajenom dobrodošlicom. Ušuškane male kuće među zelenim brežuljcima, ugnježdene na stubovima koji podsećaju na štule. Zaustavio sam kola ispred prodavnice pića i Andersen je izašao napolje. Uskoro se vratio noseći dve flaše *čivas regala*.

Kad smo se približili plavo-beloj kući u viktorijanskom stilu, aktivirao sam senzor na viziru kako bih obasjao stranu koja je bila okrenuta ka moru i niz visokih kalifornijskih palmi koje su se pružale duž asfaltiranog prilaza.

„Fina gajba“, rekao je Andersen, očigledno impresioniran prizorom. „Stara viktorijanka podignuta na prelazu između dva veka. Priznajem da imaš ukusa.“

„Da... ali sumnjam da će još dugo ostati ovde“, promrmljao sam, pritisnuvši daljinsku komandu za otvaranje garažnih vrata.

„Ah, da. Zaboravio sam da si zapao u finansijski škripac.“

Teško da je mogao da zaboravi takav detalj, pomislio sam. Očigledno je pokušavao da me uvuče u nešto, u neki unosan, ali sumnjiv biznis.

Ubacio sam ključ u bravu na sporednom ulazu i ukucao šifru za deprogramiranje alarma. Potom sam otvorio vrata i uveo svog gosta u prostranu dnevnu sobu obasjanu pokretnim plafonskim lampama. U celini posmatrano, enterijer je bio fino osmišljen. Prostor je odisao toplinom, uprkos potpuno

belim zidovima. Mesingani stočići sa staklenim pločama bili su okruženi malim sofama postavljenim preko kvalitetnog hrastovog i orahovog parketa sa ukrasnim umecima. Ambijent je bio oplemenjen bujnim tropskim biljkama koje sam ubacio unutra smatrajući da će zelenilo ublažiti oštrinu belih zidova. Visoke palme su stajale u svim uglovima u ogromnim saksijama od terakote, poput budnih stražara.

„Nije loše“, rekao je Rik, radoznalo se osvrnuvši. „Deluješ kao bogataš sa stilom.“

„Bogatstvo možeš da otpišeš. Odmah se vraćam. Samo da donesem čaše iz kuhinje.“

Ogromna kuhinja u *frenč nuvel* stilu nazirala se u pomrčini iza otvorenog prolaza. Bakarno posuđe je bilo poređano duž zidova iznad kojih se uzdizala zasvođena tavanica ukrašena *rokoko* motivima.

Andersen se radoznalo osvrnuo ka salonu. Otvoreni laptop je stajao na starinskom sekretaru sa pomičnim rebrastim poklopcem, odmah pored impresivnog kamina od alabastera u nespornom adamesk stilu. Stopalom je pritisnuo mesinganu polugu, ustanovivši da je kamin koristio gas. Vatra je odmah oživila, lansirajući bujicu tople svetlosti koja je poskakivala preko prigušeno osvetljene sobe. Sa leve strane su se nalazili jedini nagoveštaji spoljašnjeg sveta: dva džinovska isturena erker prozora sa pogledom na more i zaliv, sa velikim mesinganim teleskopom na tronožnom stalku. Andersen je provirio napolje dok sam se vraćao iz kuhinje, noseći dve teške kristalne čaše napunjene škotskim viskijem.

„Večeras ćeš teško nešto da vidiš“, rekao sam, pruživši mu piće.

„Nema veze. Nisam ni došao zbog toga.“

„Ah, tako. Smem li da pitam zbog čega si došao?“

„Hmm... gde su te slike koje treba da mi pokažeš?“

Pokazao sam ka zasvođenom ulazu obasjanom prigušenom svetlošću koja je dopirala iz dnevne sobe. Jenjavajući odsjaji sutona su se provlačili kroz svetlarnik od perspeksa. Na zidovima su se nazirali obrisi slika koje su podsećale na mračne rupe, prigušene pravougaone senke različitih visina i širina. A tada sam pritisnuo prekidač i soba je naprasno zablistala.

„Ahhhh...“, zaprepašćeno je prodahtao Andersen. Zidovi su vrveli od slika: El Greko, Ticijan, Frans Hals, plus savremeni autori kao što su Šagal, Sutin, Matis i Mone.

„Privatna zbirka?“

„Da.“

„Ne shvatam kako možeš da budeš u finansijskim problemima ako poseduješ ovako nešto. Ovo je kao pećina sa blagom.“

„Bilo bi tako, da nije jednog detalja. To su moje studije, kopije koje sam naslikao kako bih preko njih upoznao tehniku i medijume određenih umetnika.“

„Briljantno, jebote! Nisu me slagali.“ Andersen je zadivljeno vrteo glavom, šarajući pogledom preko teških pozlaćenih ramaova i tražeći potpise na slikarskim platnima.

„Ovaj... malopre si rekao *oni*. Mogu li da pitam na koga si mislio?“

„Na svoje saradnike. Neka ti to bude dovoljno.“ Uzeo je dugu tanku panamsku cigaru iz srebrne tabakere i zapalio je.

„Znači, ovo nije slučajan susret?“

„Nije“, odvratio je Andersen, obesno se osmehnuvši i prostrelivši me prodornim pogledom.